

Nd.

588. Nefndarálit

[216. mál]

um frv. til laga um heimild fyrir ríkisstjórnina til að taka lán vegna framkvæmda-
áætlunar fyrir árið 1969.

Frá 1. minni hl. fjárhagsnefndar.

Það eru engar smáupphæðir, sem ríkisstjórnin lætur ríkissjóðinn taka að láni um þessar mundir. Á nýliðnum vetri hefur stjórnin aflað sér lántökuheimilda, sem nema samtals 960 millj. kr. Og enn er óafgreitt frá þinginu stjórnarfrumvarp um 150 millj. kr. lántöku, auk þess frv., sem hér liggur fyrir.

Hér er aðallega um erlendar lántökur að ræða. Viðbót við skuldir þjóðarinnar í útlöndum, sem eru þegar orðnar geigvænlega miklar. Talið er, að vextir og afborganir af útlendum lánnum á þessu ári muni nema yfir 30% af heildarverðmæti útfluttrar vöru frá landinu, eins og það var árið 1968.

Ríkisstjórnin er á harðahlaupum að biðja um lán í öðrum löndum, austan og vestan Atlantshafs, en flest er í sukki hjá henni á heimaslóðum. Sem dæmi um það má nefna, að í árslokin 1967 átti ríkissjóður í vörzlum innheimtumanna sinna víðs vegar um landið 200 millj. kr., sem þeir voru búnir að innheimta, en höfðu ekki verið látnir skila á réttum tíma á réttan stað. Það þætti ekki góð fjármunameðferð hjá einkafyrirtæki að láta rukkarana geyma stórar upphæðir af innheimtu fé í vös- um sínum mánuðum og jafnvel missirum saman. En þetta lætur ríkisstjórnin gerast á þjóðarbúinu, sem talið er að hún stjórnir.

Minni hl. leggur áherzlu á, að áður en ríkisstjórnin notar þær lántökuheimildir, sem hún fær samþykktar á Alþingi, láti hún innheimtumenn sína skila til ríkissjóðs öllu því innheimtufé, sem þeir hafa í sínum vörzlum, og geri ráðstafanir, er að gagni megi koma, til að þeir skili framvegis öllum ríkistekjum, strax þegar þeir hafa inn- heimt þær.

Í þessu frv. fer ríkisstjórnin fram á heimild til að taka vörukaupalán hjá ríkis- stjórn Bandaríkjanna, svonefnt PL-480 lán, að fjárhæð allt að 1 milljón 600 þús. dollara. Slík lán hafa áður verið tekin þar í landi. Og þar sem lán þetta mun fást með hagstæðari kjörum en annað lánsfé, telur minni hl. fjárhagsnefndar ekki rétt að heita sér á móti því, að það verði tekið, enda er fyrirhugað samkv. frumvarpinu að verja því til gagnlegra hluta.

Stjórnin fer líka fram á heimild til að afla lánsfjár innanlands með sölu ríkis- skuldabréfa eða spariskirteina, að upphæð 75 millj. króna. Nokkur slík lán hefur stjórnin tekið síðustu árin. En mikið af því fé, sem menn verja til kaupa á slíkum bréfum, taka þeir af innieignum í bönkum og sparisjóðum. Með því móti eru skertir möguleikar þeirra lánastofnana til að sjá atvinnuvegunum fyrir nauðsynlegu lánsfé. En lánsfjárbörf atvinnufyrirtækjanna hefur aukizt mjög síðustu árin, m. a. vegna gengisfellinganna. Minni hl. telur því, að um leið og slík heimild er veitt til lánsfjár- öflunar, sé rétt að afnema heimild Seðlabankans til að binda hluta af sparifjáraukn- ingu innlánsstofnana, og flytur breytingartillögu um það.

Þá flytur minni hl. tillögu um, að skuldabréfin eða sparifjárskirteinin verði nafnskráð.

Samkv. framansögðu er hér lagt til, að frv. verði samþykkt með eftirfarandi

BREYTINGUM:

1. Við 1. gr. Við greinina bætist: enda noti Seðlabanki Íslands ekki heimild sína til að binda hluta af sparifjáraukningu banka, sparisjóða og annarra innláns- stofnana á árinu 1969.
2. Við 3. gr. Við greinina bætist ný málsgrein, þannig:
Skuldabréfin og spariskirteinin skulu skráð á nöfn eigenda.

Alþingi, 29. apríl 1969.

Skúli Guðmundsson, Vilhjálmur Hjálmarsson.
frsm.